

Клас: 5.

Дата: 30 квітня 2020 року.

Урок № 61.

Тема: Григiр Тютюнник: коротко про письменника. Паралельнiсть i єднiсть двох свiтiв – природи i людини, зображенi в оповiданнi «Дивак». Точнiсть i лаконiзм описiв природи

Спотикаюсь, а йду, коли свiтло, а часом i темно,
Трiпочу в павутиннi липучих суспiльних iдей,
Вiд пiдлоти i зла вiдбиваюсь не завжди i чемно,
Як до сонця, тягнусь до хороших i чесних людей...
Я йду по землi...

О. Месевря

В зошитi, в якому ти працюєш пiд час карантину, написати дату, яка написана вище. Переписати тему повнiстю (вона написана вище пiсля слова «тема»). З середини наступного рядка переписати епiграф (вiн написаний пiд темою уроку, це слова О. Месевря).

Усно дати вiдповiдi на питання:

- ✗ Що ви любляете робити у вiльний час?
- ✗ Як часто ви буваєте на свiжому повітрі?
- ✗ Чи милуєтесь ви красою природи?
- ✗ Що саме вам подобається?
- ✗ За допомогою яких засобiв письменники описують природу? Наведiть приклади.

Новий матерiал.

Слово вчителя.

Подивiться навколо себе. Що ви бачите? Усе це – дивовижний свiт природи, i людина в ньому посiдає важливе мiсце. Природа допомагає людинi, iснувати, а ми за це повиннi бути вдячнi їй та пiклуватися про неї: не забруднювати рiчки, не вирубувати дерева, не вбивати диких тварин задля розваги. Ми – одне цiле з природою та повиннi взаємодiяти з нею дуже шанобливо, тодi й вона буде прихильною до нас.

Багато письменникiв звертаються у своїй творчостi до теми природи, але кожен описує її по-своєму, тому деякi описи навибають смуток, а iншi – навпаки звертають увагу на найдрiбнiшi деталi, якi створюють прекрасний та неповторний образ. Хтось, описуючи природу, надає їй незвичайних барв та вiдтiнкiв, що робить її майже фантастичною, а iнший описує природу точно i лаконiчно, такою як вона є. До таких митцiв належить i наш сьогоднiшнiй гiсть – видатний український письменник Григiр Тютюнник.

«В бору снiгу мало. То там, то сям проглядає крiзь порошу трава з примерзлимi до землi зеленими чубчиками, стримлять низенькi пеньки з жовтуватою, немов старий мед, смiлкою на зрiзах. Тихо навкруги й затишно. Тiльки часом шелесне по гiллi вальок снiгу, струшений вiтром з верховiття. Десь неподалiк чути: цюк-цюк-цюк, – дятел порається» – саме так описує автор зимовий лiс у творi «Дивак». Здавалось би, звичайний опис, але звернiть увагу, як авторськi порiвняння для трави та пенькiв прикрашають його, i, не псуючи його реальностi, допомагають нашiй уявi змалювати яскраву картину зимового лiсу. I таких описiв у творi дуже багато, я сподiваюсь, що вони пробудять вашу уяву i привернуть вашу увагу до твору «Дивак».

Сьогоднi ми розпочинаємо знайомство з життєвим шляхом Григора Тютюнника.

Григiр Михайлович Тютюнник народився 5 грудня 1931 р. в с. Шилiвка на Полтавщинi в селянськiй родинi. Тяжкi умови дитинства вiдiграли згодом iстотну роль i у виборi тем та сюжетiв, i у формуваннi свiтосприймання майбутнього письменника.

Пiсля визволення України вiд фашистськoi навали Тютюнник закінчив п'ятий клас сiльськoi школи i вступив до ремiсничого училища; працював на заводi iменi Малишева в Харковi, в колгоспi, на вiдбудовi шахт у Донбасi. Пiсля служби у вiйськово-морськoму флотi (у Владивостоку), де вчився у вечiрнiй школi, вперше пробує писати (росiйськoю мовою).

Пiсля закінчення Харкiвського унiверситету (1962)

Гр. Тютюнник учителював у вечiрнiй школi на Донбасi. 1963-1964 рр. працює в редакцiї газети «Лiтературна Україна», публiкує в нiй першi оповiдання: «Дивак», «Рожевий морок», «Кленовий пагiн», «Сито, сито...». Молодiжнi журнали «Днiпро» та «Змiна» вiмщують новели «Мiсячної ночi», «Зав'язь», «На згарищi», «У сутiнки», «Чудасiя», «Смерть кавалера».

1966 р. вийшла перша його книжка «Зав'язь», яка була однією з тих книжок, що засвідчили новий злет української прози і зробили популярним ім'я

Гр. Тютюнника, водночас вирізнивши його серед творчої молоді. Журнал «Дружба народів» відзначив оповідання Гр. Тютюнника як кращі у своїх публікаціях 1967 р.

1968 р. «Литературная газета» оголосила всесоюзний конкурс на краще оповідання. Гр. Тютюннику було присуджено премію за оповідання «Деревій». Твір дав назву збірці (1969), до якої увійшли повість «Облога» та кілька оповідань.

На початку 70-х років Гр. Тютюнник працював у видавництві «Веселка». Серед його продукції — настільна книга-календар для дітей «Дванадцять місяців» (1974), у підборі матеріалів до якої виявився його літературний смак, мистецька вимогливість, повага до юного читача. Пише він і сам твори для дітей, видає збірки оповідань «Ласочка» (1970), казок «Степова казка» (1973), які по-новому розкрили талант письменника.

За книги «Климко» (1976) і «Вогник далеко в степу» (1979) Григорові Тютюннику присуджено республіканську літературну премію ім. Лесі Українки 1980 р. В останні місяці життя письменник працював над повістю «Житіє Артема Безвіконного».

Не в змозі реалізувати свій талант в атмосфері чиновницького диктату над літературою, 6 березня 1980 р. Григійр Тютюнник покінчив життя самогубством. 1989 р. його творчість була посмертно відзначена Державною премією ім. Т. Г. Шевченка.

Робота з підручником.

С. 215: прочитати.

Аналіз твору.

Цитатна характеристика описів природи у творі «Дивак».

Знайдіть та прочитайте цитати з тексту, які описують:

- ✗ поведінку дятла;
- ✗ природу навколо школи;
- ✗ замерзлу річку;
- ✗ ліс увечері.

Бесіда (усно дати відповіді на питання):

- ✗ Які засоби використовує автор, щоб зробити описи яскравішими?
- ✗ З чим він порівнює явища навколишнього світу?
- ✗ На які деталі автор звертає увагу в описах?
- ✗ Що саме вам сподобалось в зображеннях природи Тютюнником? Обґрунтуйте свою відповідь.

Підсумки.

Цифровий диктант за біографією письменника.

В зошиті посередині рядка написати назву завдання (Цифровий диктант).

Записати «0» — якщо твердження неправильне, «1» — якщо твердження правильне.

Питання ви НЕ ПЕРЕПISУЄТЕ, СТАВИТЕ НОМЕР ПИТАННЯ І ПОРЯД ЦИФРУ.

1. Тяжкі умови дитинства вплинули на подальшу творчість автора.
2. Тютюнник закінчив дев'ятий клас сільської школи і вступив до ремісничого училища.
3. Письменник працював у шахті на Донбасі.
4. Військову службу проходив у повітряних силах.
5. Перші вірші Григійр Тютюнника були написані українською мовою.
6. Після закінчення університету він викладав у вечірній школі.
7. «Дивак» був одним із перших оповідань автора.
8. На початку 70-х років Григійр Тютюнник працював у видавництві «Вечірній Київ».
9. Перша книжка автора мала назву «Вогник далеко в степу».
10. Письменник брав участь у підборі матеріалу до настільної книги-календаря для дітей «Дванадцять місяців».
11. Збірка оповідань Тютюнника для дітей мала назву «Ласочка».
12. Григійр Тютюнник помер у похилому віці від хвороби серця.

Д / з.

Підготуватися до характеристики головного героя твору Г. Тютюнника «Дивак».

Завдання виконати до 05 травня 2020 року.